

<u>Datum:</u> reviderad 2008-12-15	<u>Version nr:</u> 3
<u>Utarbetad av:</u> Stina Fransson Sellgren, Stf omvårdnadschef, Göran Hedin, överläkare Mikrobiol. lab Margareta Werner, hygiensjuksköterska Annika Rodert, hygiensjuksköterska Lotta Edman, hygiensjuksköterska	<u>Godkänd av:</u> Hygienrådet Chefläkare Erna Pettersson

Klädregler för all personal på Karolinska Universitetssjukhuset

Tänk på att många patienter inte tål starka dofter som parfym eller rök och vi bör därför inte utsätta dem för detta.

Arbetskläder

Alla personalkategorier ska använda kortärmade arbetskläder i det patientnära vårdarbetet.¹⁻³ Patientnära vårdarbete är arbete i rum där patienter undersöks, behandlas eller vårdas.

Arbetskläder skall endast användas på arbetsplatsen. Arbetsplatsen kan i detta fall vara såväl i sluten vård, öppenvård, hemsjukvård, enskild patients hem eller annan boendeform.

Arbetskläder byts dagligen samt då de blivit våta eller synligt förorenade.^{1-2, 3-9}

Arbetskläderna är enhetliga vid Karolinska Universitetssjukhuset och tillhandahålls av arbetsgivaren. I sortimentet av arbetskläder ingår byxor och bussarong, pikétröja och klänning. Egna kläder eller profilkläder får inte användas.¹⁰⁻¹¹

Arbetskläder får inte tvättas på avdelning eller hemma.⁴ Arbetsgivaren ansvarar för tvätt av arbetskläder.

Kombination av arbetskläder och privata kläder är inte tillåtet förutom strumpor, skor och huvudduk.¹⁰⁻¹¹

Täckta skor är att föredra ur arbetsskyddssynpunkt.

Huvudduk ska bytas dagligen och tvättas i minst 60°. Vid arbete ska huvudduken vara instoppad under bussarongen så att den inte kommer i kontakt med patienten vid vårdarbete. Arbetsgivaren kan tillhandahålla huvudduk.

Värmeväst/jacka skall inte användas i den direkta patientvården.

Patientkläder får inte användas av personal. Namnskylt/ID-kort ska bäras på arbetsklädseln där uppgift om namn och efternamn samt befattning ska framgå tydligt.

Smycken och armbandsur

Ringar, armband eller armbandsur får inte användas. Dessa samlar mikroorganismer och hindrar effektiv handdesinfektion.¹²⁻¹⁵ Under ringarna trivs dessutom gramnegativa tarmbakterier.¹⁵⁻¹⁷

Ringar och armband kan också ge skador på skyddshandskar, dessutom kan du också skada patienten eller dig själv.

Ett oläkt eller irriterat piercinghål utgör en smittrisk både för dig själv och för patienter.¹⁸ Personer som är anställda för vårdarbete på sjukhuset bör inte ha piercing som omfattar slemhinna eller hårbeklädd hud.

Örhängen kan användas om de sitter i ett läkt hål och inte riskerar att hänga ner i arbetsfältet.

Naglar

Håll naglarna korta och använd inte färgat nagellack. Tätast bakterietillväxt på händerna återfinns under naglarna.¹⁹ Långa vassa naglar riskerar att åstadkomma hål i handskar samt försvårar effektiv handdesinfektion.

Färgat nagellack samt fransk manikyr kan dölja smuts.

Lösnaglar/nagelförlängning får inte användas då de utgör en ökad risk för bakterietillväxt.^{20 + 21}

Hår

Långt hår och skägg ska sättas upp då du arbetar i vården. Håret kan vara en smittväg för indirekt kontaktsmitta.²²⁻²⁴

Skyddskläder

Plastförkläde eller skyddsrock ska användas vid arbete som innebär direktkontakt med patient eller patients säng samt vid hantering av smutsiga föremål.^{7, 26-27} Exempel på detta är bäddning, personlig omvårdnad, invasiva undersökningar och behandlingar.

Eftersom plastförkläde alltid är engångs och dessutom är okänsligt mot väta är det i regel ett förstahandsval.

Skyddsrock skall vara patientbunden. Den ska bytas dagligen och då den blivit synligt förorenad eller våt.

Ovanstående regler skall tillämpas även vid laborativt arbete.

Tillägg avseende klädsel på operationsavdelning och sterilteknisk avdelning

Förutom nedanstående kan lokala regler som beror på verksamhetens inriktning utarbetas av verksamhetschef i samråd med Vårdhygien.

- Operationskläder används enbart på operationsavdelning, sterilteknisk avdelning samt på andra enheter i samband med operativa ingrepp.
- Operationsklädsel förvaras på separat plats. Operationsklädsel får inte bunkras eller förvaras i det egna omklädningssskåpet, då det finns en risk för kontaminering genom indirekt kontaktsmitta. Operationsklädseln byts varje dag och då den blivit våt eller synligt förorenad.²⁷

- Operationsbussarong utan mudd bör stoppas innanför byxan.
- Operationsmössa (en- eller flergångs) ska användas av all personal på operationsavdelningen och det är viktigt att den täcker allt hår för att förhindra hårstrån att falla ner i sterilt område eller operationssår.^{22-24, 28} Mössan skall bytas varje dag. Operationsmössa av textil tillhandahålles och tvättas av arbetsgivaren.
- Arbetskor är sjukhusbundna och får inte användas utomhus.²⁹
- För kortare ärenden utanför operationsavdelning användes en ren vit rock utanpå operationsklädseln. Rocken skall vara knäppt.³⁰
- Byt till nya operationskläder när du kommer tillbaka från patientnära vårdarbete vid enhet utanför operation.³¹

Administrativt arbete

Vid oklarheter i avgränsning mellan patientnära arbete och administrativt arbete, avgör verksamhetschefen i samråd med Vårdhygien vilka funktioner inom det egna verksamhetsområdet som har rent administrativt arbete.

- Personal med administrativa arbetsuppgifter utanför vårdenhet skall vara privatklädd.
- Personal med administrativa arbetsuppgifter inom vårdenhet kan antingen vara privatklädd eller bära arbetskläder. Verksamhetschefen ansvarar i samråd med vårdhygien för att lokala regler utarbetas. Kombination av privata och arbetskläder är inte tillåtet.
- Namnskylt/ID-kort ska alltid bäras där uppgift om namn och efternamn samt befattning ska framgå tydligt.

Referenser

1. Wong D, Nye K, Hollis P. Microbial flora on doctor's white coats. *BMJ* 1991; 303: 1602-4.
2. Loh W, Ng V, Holton J. Bacterial flora on the white coats of medical students. *J Hosp Infect* 2000;45:65-68.
3. SOSFS 2007:19 Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien inom hälso- och sjukvården m.m., Socialstyrelsen.
4. Perry C, Marshall R, Jones E. Bacterial contamination of uniforms. *J Hosp Infect* 2001;48:238-241.
5. Nyström B. The contamination of gowns in an intensive care unit. *J Hosp Infect* 1981;2:167-170.
6. Speers R Jr, Shooter RA, Gaya H, Patel N. Contamination of nurses' uniforms with *Staphylococcus aureus*. *Lancet* 1969;2:233-5.
7. Hambraeus A. Transfer of *Staphylococcus aureus* via nurses uniforms. *J Hyg (Camb)* 1973;71:799-813.
8. Zachary K, Bayne PS, Morrison VJ, Ford DS, Silver LC, Hooper, DC. Contamination of gowns, gloves, and stethoscopes with vancomycin-resistant enterococci. *Infect Control Hosp Epidemiol* 2001;22:560-564.

9. Boyce JM, Potter-Bynoe G, Chenevert C, King, T. Environmental contamination due to methicillin-resistant *Staphylococcus aureus*: Possible infection control implications. *Infect Control Hosp Epidemiol* 1997;18:622-627.
10. Steinlechner C, Wilding G, Cumberland N. Microbes on ties: do they correlate with wound infection? *Ann R Coll Surg Engl (Suppl)* 2002;84:307-9.
11. Lintott P, Parry D. Let's lose the tie. *J Hosp Infect* 2001;48:81-2.
12. Arbetskyddsstyrelsens författningssamling, AFS 1991:2, 8§, Smittfarligt arbete.
13. Salisbury DM, Hutfilz P, Treen LM, Bollin GE, Gautam S. The effect of rings on microbial load of health care workers' hands. *Am J Infect Control* 1997;25:24-7.
14. Bartlett GE, Pollard TCB, Bowker KE, and Bannister GC. Effect of jewellery on surface bacterial counts of operating theatres. *J Hosp Infect* 2002;52:68-70.
15. Trick WE, Vernon MO, Hayes RA, Nathan C, Rice TW, Peterson BJ, Segreti J, Welbel SF, Solomon SL, Weinstein RA. Impact of ring wearing on hand contamination and comparison of hand hygiene agents in hospital. *Clin Infect Dis* 2003;36:1383-90.
16. Hoffman PN, Cooke EM, McCarville MR, Emmerson AM. Microorganisms isolated from skin under wedding rings worn by hospital staff. *Br Med J* 1985;290:206-7.
17. Jacobson G, Thiele JE, McCune JH, Farrell LD. Handwashing: Ring-wearing and number of microorganisms. *Nursing Research* 1985;34:186-88.
18. Socialstyrelsen, 2003. Uppdrag - hälsorisker vid tatuering, piercing m m. Skrivelse, artikelnummer 2003-107-17. Internetpublicering (www.sos.se)
19. McGinley KJ, Larson EL, Leyden JJ. Composition and density of microflora in the subungual space of the hand. *J Clin Microbiol* 1988;26:950-3.
20. McNeil SA, Foster CL, Hedderwick SA, and Kauffman CA. Effect of hand cleansing with antimicrobial soap or alcohol-based gel on microbial colonization of Artificial fingernails worn by health care workers. *Clin Infect Dis* 2001;32:367-72.
21. Moolenaar RL., Crutcher JM, San Joaquin VH et al. A prolonged outbreak of *Pseudomonas aeruginosa* in a neonatal intensive care unit: did staff fingernails play role in disease transmission. *Infect Control Hosp Epidemiol* 2000; 21 (2). 77-9.
- 22.. Summers MM, Lynch PF, Black T. Hair as a reservoir of staphylococci. *J Clin Path* 1965;18:13-15.
23. Noble WC. *Staphylococcus aureus* on the hair. *J Clin Path* 1966;19:570 - 572.
24. Hoborn J. Human as disperses of microorganosms – dispersion pattern and prevention. Medicinsk avhandling, Mikrobiologiska Institutionen, Universitetet i Göteborg. Göteborg 1981.
25. Boyce JM, Chenevert C. Isolation gowns prevent health care workers (HCSs) from contaminating their clothing, and possible their hands, with methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* (MRSA) and resistant enterococci. Presented at the Eight Annual Meeting of the Society for Healthcare Epidemiology of America; April 5-7, 1998; Orlando, FL. Abstract S74:52.

26. Puzniak LA, Gillespie KN, Leet T, Kollef M, Mundy LM. A cost-benefit analysis of gown use in controlling vancomycin-resistant *Enterococcus* transmission: Is it worth the price? *Infect Control Hosp Epidem* 2004;25:418-424.
27. Boyce JM, Opal SM, Chow JW, Zervos MJ, Potter-Bynoe G, Sherman CB, Romulo RL, Fortna S, Medeiros AA. Outbreak of multidrug-resistant *Enterococcus faecium* with transferable van B class vancomycin resistance. *J Clin Microbiol* 1994;32:1148-1153.
28. Hambraeus A. Att förebygga infektioner i vården II, ett kunskapsunderlag. Kapitel 6: Infektioner i sår och operationsområde efter operation. *SoS-rapport* 1998:12.
29. Hambraeus A, Malmberg A-S. The influence of different footwear on floor contamination. *Scand J Inf Dis* 1979; 11: 243-6.
30. Hambraeus A, Bengtsson S, Laurell G. Bacterial contamination in a modern operating-theatre. 4. Bacterial contamination of clothes worn in the suite. *J Hyg (Camb)* 1978;80:175-81.
31. Ransjö U, Malm M, Hambraeus A, Artursson G, Hedlund A. Methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* in two burn units: Clinical significance and epidemiological control. *J Hosp Inf* 1989; 13: 355-6.